

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

POJEDINI BROJ Kr. 6.

Br. 29.

Šibenik, 4. kolovoza 1923.

God. III.

U Zagreb i Ljubljani!

V. — Nebrojene mase Hrvata-katolika iz svih krajeva naše otadžbine, pohrlit će dneva 19. kolovoza u Zagreb, da se poklone Euharistijskom Kristu, da manifestiraju svoje katoličko uvjerenje i da dobiju snage i poleta za rad oko narodnog preporoda, koji će biti sazidan na osnovi euharistijske misli, na osnovu vječnih zasada katolicizma.

Duhovna kriza, koja je za vrijeme rata zahvatila čovječanstvo, a po tom i naš narod, nije do danas izliječena. Katoličke organizacije razvile su iza rata zamašni rad, da tu krizu riješe, da pokažu čovječanstvu pravi i jedini put, koji dovodi k sreći i spasenju čovječanstva i pojedinih naroda. Taj put jest: Povratak Kristu! Na njihovim zastavama napisano je: Preporod naroda na kršćanskim načelima! Taj snažni i duboki pokret donosi već sada obilne plodove! Narodi se vraćaju vjeri otaca svojih, osnivaju se posvuda raznovrsna katolička udruženja, koja upravo bukte i vriju nekim unutrašnjim životom punim pouzdanja u pobjedu Dobrote i Istine. Podzemni i tajni temelji masonerije ljučuju se pred dugim i svježim kohortama organizovanih katolika, koji stupaju s razvijenim zastavama pjevajući himnu sigurne pobjede. I nije čudo da sinovi tmine uzmiču pred sinovima svijetla!

A naše svijetlo jest Euharistični Krist, koji je i snaga naša i koji će našu unutrašnjost napuniti životom vječnim.

I baš danas, u doba najgorega cinizma, pohlepe za srebrom, zlatom i uživanjem, potrebno je, da se čuje glas tisuća: Povratimo se Kristu! Zato ćemo i mi združiti svoje glasove sa glasovima onih tisuća i zapjevati ćemo svečano „Hoćemo Boga“.

Stoga svi vi, koji možete, pohrlite u Zagreb, da sa ostalom katoličkom braćom manifestirate pobjedu duha nad materijom, da manifestirate odlučnom voljom da svijetlo pobijedi tminu, koja još uvijek nastoji da zastrate kolibe naše, domovinu našu.

A jednako kao i po zagrebačkim ulicama, manifestirat će osam dana, poslije toga braća Slovenci po ljubljanskim ulicama. To će biti veličanstvena mobilizacija svih vrsta katoličkih organizacija. Na čelu čitave smotre katolika Slovenije, nastupit će ponosni Orlovi, vitežovi u radu za kulturni preporod Slovenije. Tko hoće da vidi snagu katoličke organizacije u Sloveniji, tko hoće da vidi metodu organizacije, tko hoće da vidi nesebičnost i požrtvovnost u radu za opće narodno dobro, tko hoće da zagrije svoje srce u ljubavi prema Bogu, narodu i domovini, neka pohrli u Bijelu Ljubljani. Sve ove nebrojene čete katoličkih organizacija, blagoslivljat će sjena velikoga Ja-

neza Kreka, koji podiže, učvrsti i obrani katoličku misao u Sloveniji i koji dađe prve praktične borce te misli u Hrvatskoj.

Veliko je značenje ovih dviju manifestacija. Jedna je čisto religiozna manifestacija, a druga kulturno-prosvjetno narodna, a obje se one upravo divno popunjavaju. Obje ove manifestacije imaju da ojačaju katoličku svijest hrvatskoga i slovenskoga naroda, a ujedno imaju da mu pokažu put, kako se narod dovodi k općem moralnom preporodu i kojim metodama.

Svi oni, koji odu na ove kongrese imat će mnogo da nauče. Uvjerit će se kako je potrebno, dapače kako nosi izvrsne plodove javno manifestiranje religioznih čuvstava. Potrebni su oni, koji mole u tišini svoje duše, potreban je žižak, koji uvijek tinja, da se ne ugasi vatra, ali potreban je i jaki oganj s tisućama plamenova, koji u noći, u tami života pokazuje puteve zalutalim patnicima.

Valovi oduševljenih poklika katoličke omladine u Sloveniji spojeni sa zvukovima glazbe, razlijezat će se u stotinama tonova; orlovske trublje zabrujit će pred četama Orlova na koje s ponosom gleda katolička Slovenija kao na svoju najbolju organizaciju; tisuće društvenih i orlovskih zastava spustit će se pri svečanoj misli na počast Onomu, koji je zaštitnik svih onih, koji u Njega vjeruju...

I sve te glazbe, i sve trublje sve zastave, svi poklici združiti će se u jednu jedinu himnu „Sve za vjeru i za domovinu!“

Zato će oči svih katolika biti uprte one dane u Zagreb i Ljubljani: zato će svi oni, koji ostanu kod kuće manifestirati s njima u duhu; ali zato će i svi oni, koji pođu u Zagreb i Ljubljani osjetiti veličinu i snagu katolicizma, osjetiti će veličinu i snagu novoga pomlađenoga pokreta u svijetu, koji ide za tim, da provede regeneraciju naroda, da ga moralno podigne, vodeći ga k višim ciljevima.

Zato: Pođite u Zagreb i Ljubljani!

„Bezdušna štampa“.

U broju 141 splitskog „Jug. Naroda“ gosp. predsjednik Zadrudnog Saveza, bankir i industrijalac sveštenik dr. J. Bervaldi u članku pod gornjim naslovom iznio je pred javnost svoju tako uspjelu fotografiju, da je vjerniji ni najprvi fotograf ne bi mogao da izradi.

U svom članku obara se na „bezdušnu štampu“, koju ne reprezentira nitko drugi, nego list „Jadran“ u Splitu. „Jadran“ je pred par mjeseci donio noticu, kako je gosp. Galjer, izaslanik Saveza hrv. seljačkih zadruga u Zagrebu, na Zadrudnom Savezu imao konferenciju, o podjeli potpore gladnom pučanstvu Dalmacije, na kojim su osim g. Bervaldi-a bili prisutni još i gospoda Marušić iz Omiša, Kunjašić iz Blata i Antičević iz Splita: dakle sami olimpijski bogovi Saveza, dok na tu konferenciju nije bila pozvana „raja“ Savezovog predstojništva: članovi Juras, Slade i Rabadan, koji borave u Splitu. Dakle se riješavalo „in camera charitatis“ među gospodom. Ovo je „Jadran“ iznio i htio žigosati, a ovo uglavnom i g. Bervaldi priznaje u svom članku. Sve drugo su obična izmotavanja, uvrede, smiješnosti. Kako je pak ispala dioba dotičnog novca, to dobro znade čitava Dalmacija. No g. Bervaldi nije mogao da pozove i traži po gimnazijama profesore Juras i Rabadana. Tek poslije podne su svi pozvani na sjednicu, kojoj nije prisustvovao g. Galjer. Na njoj je izvijestio g. Bervaldi i tu je tobože zaključeno o visini potpore! U sjednici Upravnog vijeća, održanoj prije svega toga, rečeno je, „dode li potpora, da

se ista ima udijeliti svima, koji su zbilja siromašni, pa bilo gdje se nalazili. Stoga naravno nijesu mogli da budu isključeni ni siromasi Blata i Veleluke, u koliko su zbilja siromašni.

Dokazana je dakle i priznata činjenica, da u tako delikatnom i važnom poslu nijesu bili pozvani, da prisustvuju posvjetovanju sa gosp. Galjerom članovi predstojništva, nepočudni g. Bervaldi. Ovo je za nas glavno, a sva ostala naklapanja su bez vrijednosti. Dokazana je i druga činjenica, da neka najgladnija sela Dalmacije nijesu dobila nikakve potpore. Zašto g. Bervaldi tako žučljivim napadajima izlazi pred javnost tek sada, nakon preko dva mjeseca grobnog muka o svemu tome? Zašto to nije učinio odmah „na friško“, kad je svatko imao pred očima čitavi tok stvari? No to su njegovi posli.

Nas zanima članak g. Bervaldia i s drugog gledišta. On spočitava svećenima oko „Jadrana“, što nijesu poradili i uspjeli, da se „Split obuče u pokorničke haljine“, što se Splitski redom ne obraćaju Bogu svome“, što se pokajnički „ne lupaju u prsa“ i t. d. Može li svećenik, koga nije izdala pamet, što takva da napiše? Siromašni svećenici oko „Jadrana“ muče se i kidišu, da drže budnu kršćansku svijest i učvrste vjerske osjećaje u narodu. Sakupljenom milostinjom uzdržavaju list, izdavaju knjige, osnivaju društva. Kako može bogataš g. Bervaldi da im prigovara, što nijesu mogli da obrate cio Split, kad on, dr. Bervaldi, mnogo stariji, iskusniji nije mogao da ga obrati? Tā i dr. Bervaldi kaže, da je „sacerdos“. On

je od duže vremena u Splitu; on je predsjednik Zadrudnog Saveza sa masnom plaćom; on je upravnik Zadrudne Banke sa dobrim tantijemima; on je časnik u Jug. Industrijskoj „Banci“, u „Industrijskoj Zajednici“, u „Tvornici Sardina D. D.“. To sve razabramo iz novina. Svako dioničko društvo daje dobre tantijeme. Dr. Bervaldi sa tako velikim novčanim sredstvima mogao je uspješnije da radi, e da se Splitski „lupaju u prsa“. Mogao je izdavati revije, knjige, brošure, molitvenike, provesti silnu organizaciju i t. d. No on toga ne čini, jer kani, da testamentom sve svoje ostavi katoličkim organizacijama i akcijama! Pitanje je ali svakako: zašto on prigovara onima, koji se žrtvuju i nesebično rade za kršćansku stvar? Pitanje je također: kako su mu u pisanju onakvog članka mogli da padnu na pamet „oni, koji u dušobrižničkoj službi podnose svu tešku danu i noć“...? Zaista veliko srce!

G. dr. Bervaldi dobro je zato učinio, što je uhvatio kandžiju i što je samoga sebe tako žestoko — do krvi našibao? Evala mu napokon!

ŠIBENIK, 4. kolovoza.

Sastanak predstavnika Male Antante u Sinaji spada među najvažnije političke događaje zadnjeg vremena. Tako barem pišu sve novine uopće. Ministri Beneš, Ninčić i Duka hvale se, da su potpuno zadovoljni sa rezultatom toga sastanka. Mogu li se tako pohvaliti i narodi Čehoslovačke, Jugoslavije i Rumunjske, to je drugo pitanje. Iz izjava i saopćenja sa nadležne strane ne može čovjek da dobije niti najmanjeg pojma o važnosti toga sastanka i na njemu primljenih zaključaka. Izgleda, da sa danas malo do toga drži, da javnost bude tačno informirana o stvarima, koje mogu biti valjda i sudbonosne za zanimane narode, kojim će tek kasnije gotovi događaji uzalud sve razjasniti.

Nas u Dalmaciji zanima posebice odluka, kojom se nastavlja komandanje Dalmacije. Boka je već „uređena“. Sad dolazi na red ostala Dalmacija. Prema službenom listu svi poslovi ministarstva unutrašnjih djela prelaze već 1. ov. mjeseca u nadležnost velikih župana u Dubrovniku i Splitu. S tim poslima ne će se više baviti Pokrajinska Uprava i namjestnik nego Oblast i veliki župani. Za ostale grane administracije: poljoprivrede, saobraćaj, građevine, prosvjete, vjere itd. ostaje i dalje nadležna pokrajinska uprava i namjestnik. Prestaje dakle onaj toli nudžedni jedinstveni pregled jedne ustanove nad svim administrativnim poslima jedne pokrajine. Kaos je neizbježiv, i svi ćemo osjetiti teške posljedice ovakovih nepromišljenih mjera, proti kojim se niti jedan glas prosvjeda nije čuo na nadležnom mjestu. Dalmacija ima više danas zastupnika nego ih je ikada imala, a

nikad nije gore stajala nego danas: osamljena, zapuštena, bez glasa, obrane, prosvjeda i utjehe.

Hrvatska politika nalazi se i dalje na mrtvoj točki i ona pruža žalosnu sliku nemoći i nesposobnosti ljudi, koje je narod sebi izabrao za vođe. Mizerniju figuru nije nikad učinilo pred svijetom vodstvo našega naroda kao sada. G. Pašić igra se sa Radićem i njegovim drugovima kao mačka s miševima. Prazne prijetnje, koje bi bilo ludost izvršiti, ponizuju predstavništvo hrvatskoga naroda. Nije li bolje muzeveno istupiti na parlamentarnom polju sa potrebitim brojem iskusnih političara i upravnih stručnjaka na obranu prava hrvatskog naroda? Ta naš narod raspolaže dovoljnim brojem jakih talenata, koji bi bili dorasli protivniku i doveli svoj narod do pobjede. Ovakvo jadjujemo dalje, protestirajmo i posturirajmo: to je naš udes!

Veliku je prašinu podigla vijest, da vlada kani poduprijeti osnutak jedne nove hrvatske stranke, koja bi se postavila na realnu političku bazu i surađivala u Narodnoj Skupštini. Tih pokušaja smo imali i do sada sa Tribunašima i Kongresistima, ali su se svi izjalovili, pa će i ovaj, ako biga tko zbilja htio da proizvede, što mi ne vjerujemo,

U savezu sa raznim aferama, koje su u zadnje vrijeme nastojali konstruirati vladini krugovi protiv Hrvatima, sva srpska, a na čelu joj radikalna štampa raspisala se je o amputaciji i ostvarenju Velike Srbije. Tako „Samouprava“ glavno glasilo radikalne stranke govoreći o pravu pobjednika tvrdi da je Srbija na koncu rata osvojila ove srpske zemlje: Vojvodinu, Bosnu i Hercegovinu i Dalmaciju; a „Politika“ najugledniji srpski list donosi, da je amputacija postala zavjetna misao svakog Srbina. Ovo djelovanje vladinih krugova i srpske javnosti svodi se na to, što na koncu biva sve jasnije, da teror i hegemonija, koja se provodi nad Hrvatima nije dugoga vijeka. Braća Srbi ne želeći, da sporazumno urede ovu državu i s njom bratski upravljaju, hoće da napuste veliki dio Hrvata i Slovenaca, da imaju Veliku Srbiju i u njoj vladaju bez bojazni od prečana.

Na zadnjoj sjednici Narodne skupštine u ljetnoj sezoni rada prihvaćen je prijedlog imunitetnog odbora, da se Radić i drugovi izruče sudu. Sada se međutim javlja, da radikali uviđaju, da su se preneglili, te nastoje radi toga svaliti krivnju na demokrate, koji da su svojim intrigama na neodgovornom mjestu uspjeli, da je došlo do famozne brzozjavke o izručenju. Razlog zašto radikali misle, da su se preneglili ovim korakom i konstruiranjem raznih afera na štetu Hrvata, na temelju čega bi kasnije mogli da protiv ovima poduzmu iznimne mjere, bio bi, što je sve to na strane diplomatske krugove proizvelo slab utisak, pa radikali ne bi htjeli, da strani svijet prije vremena prozre njihove istinske namjere prema Hrvatima.

Napokon je uslijedila rekonstrukcija vlade u Beogradu, koja je za tri mjeseca zadavala toliko briga našem premijeru. Ukrancu su tri nova ministra: Simonović za agrarnu reformu, Kojić za trgovinu i industriju i Janjić va vjere. Iskranci su Miletić i Laza Merković. Na ministarstvo pravde dolazi Perić, dosadašnji ministar socijalne politike. Ovaj zadnji portfelj je još raspoloživ, a ima, kako izgleda više natjecatelja. Od sada do 20 rujna vladati će potpuno zatišje u našoj unutrašnjoj politici.

Jedan sud o predsjedniku HPS.

„Beogradski Glasnik“, što ga izdaje i uređuje bivši narodni poslanik, srbijanac Jovan Donović, donio je u broju od 11. srpnja u rubrici „Politički portreti“ članak o predsjedniku Hrvatske Pučke Stranke, koji je kod zadnjih izbora bio nosioc liste HPS, za našu šibensku izbornu oblast. Ne ulazeći ni u kakvo komentarisanje prenosimo članak u cijelosti za informaciju javnosti i našim čitateljima.

Članak glasi:

„Stjepan Barić nije više narodni poslanik. On je izgubio bitku prošlih izbora, izgubio je ne zato, što mu je oskudijevala inteligencija, borbenost, što nije bio riječi. Daleko od toga! On je tipičan, rasni čovjek. Hrvat po rođenju i odgoju, impulzivan, kao svi Srijemci. Govorljiv kao rijetko koji čovjek. U društvu prijatan drug, u politici opasan protivnik. Po njegovim otšjećenim napadima, po izlživima njegovog nemirnog duha, on je važio kao najborbeniji čovjek u Skupštini. Pa ipak stradao je na izborima. Zašto?“

Sve osobine političkog čovjeka da utječe na mase, širi izdržljivost naših rasnih ljudi imao je. Nije prošao. Uzrok?

Ima momenata, kad struja narodnog raspoloženja ide desno; tada badava ići lijevo! Ko hoće da ispliva, mora, mora, niz maticu! Barić nije od onih, koji ne vide, ali ni od onih, koji hoće da se priklone. Raspoloženje njegovih masa okrenulo je od jugoslovenstva. On je to vidio. Okrenulo je gotovo od jedinstva. On je i to vidio. Možda je osjećao, da i vjerska organizacija, kojoj on pripada, nije uz njegovu politiku. Ipak — išao

je svojim putem. Imao je hrabrosti na rat i s desna i s lijeva. Borio se i pao je. Po mom shvatanju privremeno. On je bio nacionalniji nego njegovi birači, jugoslavenskiji od njih, liberalniji od njih. Oni su tražili drugu vrstu borbe. Barić je nije htio. On je lojalno radio na umirenju duha u narodu. Vjerovao je, da je to moguće, ako se dadne Hrvatskoj autonomija. Njegovi razlozi nijesu se htjeli čuti. On je sa drugovima došao u nezavidan položaj; Morao je biti slijepelj. Pa, ipak ljudi njegovih kvaliteta ne mogu dugo ostati po strani. On je borbeno prirodna, riječi je, ima jednu dobru inteligenciju i sve to skupa sa njegovima još mladim godinama čini, da će Barić još igrati značajnu ulogu u javnom životu.

Beograd i Zagreb bili su protivu njega možda, fatalno za to, što je on sa drugom Šimrakom bio više od mnogih drugih, vrlo mnogo izvikanih iskreniji pobornik ideje zblženja i ljubavi za oba podjednako. Njegovo vrijeme nije prošlo. On je od onih, za koje je budućnost. Ali zato je potrebno da reverida ne osjećanja simpatije za državu zajednicu, jer ih ima razvijene savršeno, nego taktiku svoje partije. Pobjediti između Radića i Pašić-Pribičevića nije lako. Za to treba vrlo mnogo vještine i izdržljivosti. Da li će je imati Barić?

Korisno bi bilo i za parlamentat i za našu zemlju da istraje i zauzme svoje mjesto u predstavništvu narodnom. Jer vremenom Barić može postati rijetko korisnim političkim čovjekom.

Hrvatski „Radiša“.

Kao svake godine tako i ove, ovo naše agilno i humano društvo izlazi pred hrvatsku javnost, da sabere potrebna sredstva, da uzmogne svoj spasonosni rad do buduće godine nastaviti.

Već u toku prve polovice ove godine namjestio je „Hrv. Radiša“ u trgovinu i obrt 571 dječaka (najveći do danas postignut uspjeh u ovom vremenu) a od svoga osnutka oko 7000 dječaka, od kojih je najveći dio puka sirotinja, kao djeca bez roditelja, palih vojnika, invalida i pripadnika najsiromašnijih narodnih slojeva, koji su na taj način spašeni, te su postali, dotično će postati valjani trgovci i obrtnici. Za izvršenje svih ovih radova oko namještanja dječaka, vodena evidencija nad njima, njihove opskrbe, odgoja i t. d. potrebna su velika sredstva.

Da se ova namaknu obdržavati će se dan „Hrvatskog Radiše“ po svim hrvatskim krajevima na 5 kolovoza u svrhu sabiranja doprinosna za ovo naše narodno i humanitarno društvo. Tom će se ujedno prigodom obdržavati predavanje „Hrvatskim roditeljima i njihovoj djeci“ u 450 mjesta, ti svagdje gdje postoje organizacije „Brv. Radiše“.

Preporuča se s toga našoj javnosti, da se na taj dan sjeti „Hrvatskog Radiše“ i doprinese što za njegovo rodoljubno nastojanje bilo izravno na središnjicu „Hrv. Radiše“ - Gundulićeva ul. 11. Zagreb ili preko njegovog povjerenika za naš grad g. M. Pergina.

Najsvetija je dužnost svakog katoličkog čovjeka širiti kat. štampu.

Za asanaciju Zadružnog Saveza u Splitu.

Predsjednik Nadzornog odbora Zadružnog Saveza u Splitu dr. Ante Dulibić uputio je dnevniku „Novo Doba“ ovo pismo:

Ugledno uredništvo!

U broju 171. od 27. srpnja o. g. Vašeg poštovanog lista čitam članak pod naslovom „Klerikalna štampa i Zadružni Savez“ signiran slovom N. Gosp. člankopisac, dok ističe počinjene velike pogriješke i potrebu asanacije na Zadružnom Savezu, hoće da prikaže rad i nastojanje oko tog saniranja kao težnju Pučke Stranke, da dođe do prevlasti u upravi Saveza. Kao predsjednik Nadzornog odbora Zadr. Saveza smatram se indirektno tangiran takovim prikazom stvari, pa stoga molim to ugledno uredništvo, da mi dozvoli par riječi.

U cijeloj akciji Nadzornog odbora za asanaciju prilika na Savezu nema ni trunca strančarstva, ni sjenke kakve težnje bilo koje stranke, pa ni Pučke do dođe do prevlasti. U Nadz. odboru zastupane su sve stranke po ljudima, koji su prokušani zadrugari, koji zadiru od strančarstva kod tako važne ustanove i koji su svjesni svoje odgovornosti, potpuno jednodušni i solidarni u prosudivanju Savezovih prilika, kao i u svojim odlukama. Prema toj činjenici mislim, da i javnost i zadruga mogu biti sasvim mirne.

Gosp. člankopisac ne doprinya uspjehu rada oko potrebne asanacije, kada ovo vrlo važno pitanje hoće da prenese sa polja čiste stvarnosti na političko ili stranačko polje. Tendencija mu nije prozirna nego očita, da kod zadrugara raznih stranaka pobudi sumnju nečesa, što ne postoji i da pokoleba njihovu volju i odlučnost, da

ustraju i dalje kao dosad nesebičnom ljubavlju i Jobovim ustrpljenjem u radu oko asanacije zadružnog Saveza. Nu cilj je promašene. U ostalom da se ne radi o težnji „klerikala“ za dominacijom priznaje i sam g. člankopisac, kada tvrdi da oni tobože traže pomoć od druge stranke. Gdje bi onda bila dominacija ili osvojenje? Ne, za jasnaciju prilika na Savezu apsolutno je potrebna saradnja svih svjesnih zadrugara, jer samo ta može da zajamči uspjeh. Utješljiva je pojava da narodna javnost ne samo gleda bez protesta, kako g. člankopisac ističe, nego i da iskreno odobrava nastojanje oko saniranja i podignuća na mrtvo ukucenog zadrugarstva.

Bit ću veoma haran uglednom uredništvu, kad bi izvoljelo ovom pismu dati mjesta u svom cijenjenom listu.

Sa odličnim poštovanjem
Šibenik, 29. srpnja 1923.

Dr. Ante Dulibić.

Bratski računi.

Glavni agitator i stup Radićevštine u sjevernoj Dalmaciji. inače bivši prisni prijatelj i politički drug urednika bivšeg „Samobrana“ a današnjeg „Dalm. Hrvata“ Grgo Petković iz Budaka kraj Stankovaca, nemoralista, koga više ne može ni jedan pošten hrvatski seljak štediti“.

O tom „Dalm. Hrvat“ od 28. srpnja 1923. doslovce donosi:

„Kocka je pala i ovog javnog nemoralistu u Kotarima nemože više nijedan pošten hrvatski seljak štediti. Glavna Zadruga u Zagrebu povjerila mu kukuruz, a on na njemu zaradio na hiljade dinara u darovima. Kad su seljaci saznali, da je Glavna zadruga dala, da se kukuruz porazdjeli među narod, tu skoro njih nekoliko dođoše u Budak i zaprijetih se, da će ga izlezati, ako im ne vratu sve, što su mu dali za kukuruz. Ova nesreća naša u sjevernoj Dalmaciji prignula glavu i sve je ovoj četvorici povratila iz straha pred batinama.

Lijepo društvo. U Drnišu ubojstvo, ovdje batine i lopovluk. Nije li na koncu istina, da je kukuruz glavni krivac onom nesporazumku pred izbore u redovima naših jedinih Hrvata u Dalmaciji.

Objektivnost i „Novo Doba“.

„Novo Doba“ važi kao vanstranaški i neodvisan list. Kao takav je donijelo 27. srpnja o. g. br. 271. članak od osobe izvan uredništva (bez punog potpisa) „Klerikalna štampa i Zadružni Savez“. Gosp. prof. Ivo Juras, koji je nedavno pisao u „Novo Doba“, držeći, da će „N. Doba“ kao neodvisan i nepristran organ rado dati, da se čuje i drugo zvono predao je u subotu 28. pr. mj. u uredništvu „N. D.“ članak, koji „Jadran“ donosi u broju od 2. ov. mj. a pod kojim se je potpisao. Učinio je to i zbog toga, što je pisanjem gosp. N. u „Novo Doba“ lično tangiran, ako i nije lično spomenut. Iza kako je članak pročitana rečeno mu je, da će biti tiskan. Uredništvo „Novo Doba“ naknadno je od tog odustalo, članak je izostao uz motivaciju, da je polemika međutim pošla napred, i da oni (g. Juras i drugovi) imaju svoj list u kome se mogu braniti. — Bez komentara!

Prodaje se kuća sa dućanom na najizloženijem položaju u gradu na zelenom trgu. Tko želi kupiti, neka se obrati vlasniku Krsti Jadronja u istom dućanu.

Iz vanjske politike.

Italija i pitanje Rijeke. Italija i dalje insistira, da se pogazi Rapalski ugovor i Rijeka dode pod njezinu suverenu vlast. Naša paritetna komisija, koja boravi u Rimu u svrhu pregovora s Italijom, u ovoj stvari biva tretirana kao delegacija koje vazalne države, te joj Talijani stavljaju do znanja, da se ima postignuti sporazum ili pregovori definitivno prekinuti. Razumije se, da bi ovaj sporazum imao biti onakav, kako ga Italija želi. U isto vrijeme, dok se radi na tom sporazumu, talijanski prijestolonasljednik oblazi „oslobodene“ krajeve. Tako je posljednjih dana bio u Zadru, gdje ga je senator Tacconi, koji je doduše talijanski podanik, ali je rođen i nadležan u Splitu, pozdravio u ime „neoslobodene“ Dalmacije.

Nova antanta. Predstoji osnivanje jedne nove srednjoeuropske grupe, koja bi bila protuteža Maloj Antanti. Osobito se živo na tome radi u mađarskim političkim krugovima iz konferencije u Sinaji. Ovu grupu sačinjavala bi Mađarska, Bugarska i Turska, formiranje koje dobro gleda Engleska i Italija.

Solun, Grčka i naša država. Davno su javljale naše novine, kako je uspjelo našoj diplomaciji osigurati u solunskoj luci jednu slobodnu zonu za naš izvoz i uvoz. Sada se međutim javlja, da iz toga nema ništa, jer da je upogled Soluna Grčka nepostupljiva. Grčka je davala neke nade u povoljnu po nas riješenje, dok je bila u neprilici sa Turskom. Sada, kada je sklopljen mir sa Turskom o tom ne će ni da čuje. Naprotiv da osigura sebi posjed Soluna i sprječati na nj pretenzije drugih država, kani isti proglasiti slobodnom lukom.

Prilike u Njemačkoj. U zadnje vrijeme prijetila je ozbiljna bojazan, da u Njemačkoj ne dođe do nemira. S jedne strane komunisti, a s druge pristaše starog režima hoće da u svoje svrhe izrabe neprilike, u koje je zapala Njemačka okupacijom Ruhra. Marka je tako nisko pala, da je u zadnje vrijeme jedan dolar notirao jedan milijun maraka. Usljed svega toga vlada je Njemačke bila pred padom, ali do ovoga nije došlo usljed intervencije Velike Antante, koja podržava Njemačku na nogama samo, da je što jače izrabi.

Domaće vijesti.

Industrijsko-zanatlijska izložba uzoraka u Mariboru. Od 15. do 26. kolovoza ov. g. održavat će se uzorna industrijsko-zanatlijska izložba uzoraka koja će biti spojena sa vrtlarškom, vinskiom, umjetničkom i građevnom izložbom. Predstoji lijep posjet ove izložbe, te se spremaju korporacije iz svih krajeva države na ovu izložbu. Uz praktične koristi, koje će imati posjetnici ove izložbe, bit će skupni izleti na znamenitu električnu centralu u Falli. Posjetnici uz legitimaciju izložbe, koja stoji 20 din., a vrijedi kao permanentna ulaznica u sav izložbeni prostor, imaju 50% popusta za svim željezničkim stanicama.

Crkva pod Obznanom. Beogradsko „Vreme“ javlja iz Sente slijedeće: „Povodom poznate afere sa katoličkom crkvom u Senti, ministar unutrašnjih djela naredio je danas svim policijskim oblastima u Vojvodini, da u buduće zabrane održavanje vjerskih obreda i skupova pod vedrim nebom ili u nedovršenim zgradama. Izuzetak čine posvete temelja i krstova, ali je

zato potrebno odobrenje vlasti. Nepošivanje ove naredbe kaznit će se po zakonu o zaštiti države“.

Euharistijski kongres u Zagrebu. Za Euharistijski kongres u Zagrebu vlada silni interes i čine se velike pripreme. Do sada se je prijavilo iz provincije preko 25.000 učesnika, koji će u pojedinim grupama u narodnim odjelima stizati u Zagreb. Svi krajevi države, koje nastavaju katolici, kao da se takme, koji će većim brojem učesnika biti zastupan na ovom velebnom kongresu.

Srpska kr. Akademija Nauka u Beogradu i Ivan Meštrović. Nedavno je jedan član srpske kraljevske akademije nauka u Beogradu podnio prijedlog, da se redovnim članom akademije izabere Ivan Meštrović. Pri viječanju o tom Meštrović je propao sa dva razloga većinu sa motivacijom, da je Meštrović izabrao svojim sjedištem Zagreb.

Afera Jadranske Banke. Ova afera, o kojoj se je mnogo raspravljalo u našoj javnosti, kako pišu novine, osobito je izazvala konsternaciju kod akcionera Jadranske Banke u Dubrovniku. Akcioneri Jadranske Banke Trst i Beograd, koji predstavljaju 50.000 akcija proveli su na 30. VII. organizaciju, koja će pobijati valjanost zaključaka glavne skupštine u Trstu i ne izvršiti opciju ni zamjenu te će tražiti izvanrednu glavnu skupštinu. Prijave pojedinih akcionera, koji se sa tom akcijom slažu, prima Odbor akcionera Jadranske Banke u Dubrovniku — poštanski pretnac 20.

Općina Novigrad dodijeljena kot. sudu u Benkovcu. Ministar pravde izmijenio je 3 član svoje naredbe od 17. veljače 1923 god. Br. 6737, o podjeli područja bivšeg zadarskog kotarskog suda u tom pravcu, da se općina Novigrad dodijeljuje kotarskom sudu u Benkovcu.

Književnost.

Hrvatska Prosvjeta Br. 7. Izašao je 7. broj za mjesec srpanj ove ugledne revije sa ovim biranim sadržajem: C. C. Martindale S. I.: Vjera u Engleskoj. — Branko Storož: Novomu. — Ivan Tolj: Biskup Ivan Antunović, narodni vođa Bunjevaca. — Joso Benac: Zaklopi mi vjeđe. — K. Rimarić-Volinški: Parlamentarne borbe u Poljskoj. — Joso Benac: Sijač. — Prinos. — Ivan Merz: Zolin „Lurd“. — Nedjeljko Subotić: Spoznaje. — Enid Diunis: Ludi Samuni, ili ura, koja je pokazivala vječnost. — Pregledi: *Feuilleton*. Dva puta na universu. (R. M.) — *Književni Pregled*: Nove knjige. Hrvatska Prosvjeta izlazi jednom mjesečno, svakog 25-og. Pretplata joj je na godinu za Jugoslaviju Din. 50; a za inozemstvo Din. 100 — Naručuje se: Uprava Hrvatske Prosvjete, Zagreb, Palmotičeva ul. 31. priz. Preporučamo.

Gradske vijesti.

Program svečanosti Blagdana Bl. Gospe od Vrpoljca. U subotu 11. kolovoza prenijeti će se iz crkve u Vrpoljcu Sveta Prilika u Šibenik. Na „Poljani“ će je dočekati svećenstvo i pobožni puk i dopratiti u stolnu baziliku sv. Jakova. Iste večeri započine trodnevna pobožnost u 7 sati, pri kojoj će se moliti Sv. Ružarij, držati propovjed presvj. biskup d.r. Mileta, a dovršit će se pjevanjem „Litanijs“ i blagoslovom sa Presvetim. U utorak 14. kolovoza u 7 sati večer bit će Sveta Prilika dignuta iz stolne crkve, te u svečanoj procesiji otpraćena do „Poljane“, odakle će je presvj. biskup sa svećenstvom i pobožnim

pukom pratiti do njezina sjedišta u Vrpoljcu. Na Vrpoljcu će Sveta Prilika biti svečano dočekana i prije, nego bude smještena na oltar, presvj. biskup će je pred vratima crkve pozdraviti u ime bogoljubnog naroda. Na blagdan Velike Gospe početi će u svetištu na Vrpoljcu sv. mise u 2 1/2 jutro, te će se jedna za drugom redati. U 9 sati istoga dana presvj. biskup će pred crkvom držati pontifikalnu sv. misu. Zatim će slijediti pjevanje „lekcija“ po običaju, pa onda druga svečana sv. misa. Po podne u 5 1/2 obaviti će se procesija sa Svetom Prilikom, iza koje će se pjevati „Tebe Boga hvalimo“ i podijeliti blagoslov sa Presvetim.

Rijetka obljetnica. Kako je dvjestogodišnjica svetišta Bl. Gospe od Vrpoljca u istinu rijetka obljetnica kako će svečanost toga dana bez dvojbe, obzirom na gore izloženi program i poznatu pobožnost našeg naroda, biti nešto izvanrednoga, upozorili bi mjerodavne faktore, da ne propuste ovu prigodu, da sebi i pobožnom narodu ne dadu i ne ostave i vanjsku uspomenu ovog rijetkog dana. Mislimo naime, da bi presvj. biskupski ordinarijat došao u dotjecaj sa jednim valjanim fotografom i dao snimiti važnije momente iz ove svečanosti, koje bi se slike kasnije mogle prodavati pobožnom narodu, a i dati publicirati bilo u pojedinim glasniciima ili drugim ilustriranim listovima, kao dokaz duboke religioznosti našeg naroda.

Huljenje u našem gradu. Ova poroka više nego i jedna druga vlada našim gradom, te svatko: mlado i staro, muško i žensko, učeno i neuko kune, proklinje i huli Boga. Ova poroka više nego i jedna druga pokazuje neodgoj, divljaštvo duše i srca, pa bi naši građani morali nastojati, da se riješe ove mane, a i svoga susjeda da od nje odvrate. Najgadnije je opet slušati po mjesnim uredima od pojedinih činovnika i sa akademskom naobrazbom, kako hule, izrazuju se, da se ne bi pristojalo ni u najrdavijem društvu. To osobito demolitarnom djeluje na širu javnost, koja onda nema nikakvog poštovanja prema pojedinim nadležstvima. Po drugim se mjestima osnivaju odbori, pokreću akcije među najvećim funkcionerima vlasti proti psovki i huljenju, pa ne bi ni naš grad postao natražan, kada bi se u njem čulo manje psovke ili kada bi pokrenula jedna akcija za suzbijanje iste.

Ovogodišnji lov koral. Nakon 10 godina naši poduzetni zlarinski ribari koral krenuli su u proljeće ovog, opet na lov. Kako čujemo, ulovili su lijepu količinu koral veoma do-

bre vrsti, tako da im se teški i naporni trud isplatio. Nadamo se, da će ovaj obrt opet oživjeti i da ne će biti zastoja, kao nažalost do sada. Bilo bi potrebno i u općem interesu, da ministarstva trgovine i saobraćaja dodu ususret ribarima korala i da u domovini omogućite potpuno iskorišćivanje toga dragocjenog proizvoda našega mora, da se može kod nas preraditi i preraden predati u trgovinu, kad postoje svi uvjeti, da se obrt korala razvije kod nas do zamjerne visine.

† Luka Mišurac. Naknadno doznajemo, da je u četvrtak, dne 26. srpnja u Prvic Šepurine umro Luka Mišurac. Pokojnik je bio jedan od rijetkih onih darovitih naših težaka, koji su se našli u jednom kolu sa našim narodnim prvacima za probuđenje hrvatske svijesti u ovim našim krajevima, te je takav ostao do konca svoga života. Počivao u miru!

Plemeniti dar. G. Vilim Beroš, ljekarnik, darovao je u fond Uboškog Doma 50 din. Uprava harno zahvaljuje.

Natječaj. Pokrajinska Uprava za Dalmaciju u Splitu raspisala je natječaj na mjesto učitelja muzike (nauke opće glazbe i pjevanja, violina, klavira i orguljanja) na mjesnoj učiteljskoj školi sa sistematizovanim berivima. Molbe za to mjesto s potrebitim ispravama imaju se podastrijeti Školskom Odsjeku Pokrajinske Uprave u Splitu najdalje do konca kolovoza ove godine.

Lična vijest. U srijedu, 8. kolovoza dolazi u naš grad specijalista za bolesti ušiju, grla i nosa D.r. Doršner. Dnevno će ordinirati u Hotel Krka.

K štrajku pomoraca. Primamo od Saveza pomoraca na Sušaku za uvjerenje jedno saopćenje, prema kojemu je štrajk pomoraca buknuo iz čisto ekonomskih razloga. Svrha štrajka, naime poboljšanje materijalnih prilika naših pomoraca, ostala je za cijelo vrijeme štrajka ista i nikad nije imao političkog karaktera niti se je sa strane pomoraca ikad što kazalo ili pomislilo, iz čega bi se dalo zaključivati, da je pokreta pomoraca tendenca socializacija plovidbe. Opravnom zahtjeva pomoraca priznala je sama Jadranska Plovidba, koja je ali izjavila, da ne može uvažiti traženje pomoraca bez izdašne vladine novčane subvencije. Jadranska Plovidba odbila je od države ponudenu joj subvenciju od 9.946.322 dinara kao nedovoljnu i preko svoga delegata na zapisniku 21. lipnja 1923. izjavila, da je voljna predati parobrode državi za neko vrijeme, da ona s njima administrira, ako joj država ne će da pomogne. Susljedno onoj izjavi brodovlasnika Savez pomoraca je dao oblasti pismenu izjavu, da su pomorci voljni smjestiti preuzeti rad u državnoj službi, dok bi se pitanje uredilo.

Stalne cijene ispod svjetskog pariteta pruža

kod najvećeg izbora za sve vrsti robe

V.

MEDJUNARODNI BEČKI VELESAJAM

2.—8. SEPTEMBRA 1923.

Obavijesti podjeljuje

WIENER MESSE, WIEN, VII.,

kao i počasno zastupstvo u:

GRUŽ-DUBROVNIKU: Agentura Lloyd Triestino.

„NARODNA“

Mlinska i gospodarstvena industrija d. d., Zagreb

proizvada:

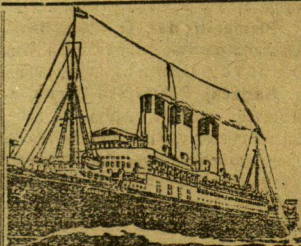
brašno svih vrsta i brojeva: pšenično, raženo
ječmeno, kukuruzno, posije i stupani ječam.

Afilirani mlinozi: Zagreb, Osijek, Darda, Karlovac i Sirač.
Afilijacija: „Suprema“ Prva Hrvatska Tvornica Tjestenina d. d.
Osijek.

proizvada prvorazrednu tjesteninu: Makarone, fideline,
rezance (tajadele), izrezanu tjesteninu (sublotte) i t. d.
preuzima narudžbe za izravnu dobavu iz mlinova i prodaje sa skladišta u Šibeniku.

Glavni zastupnik za sjevernu Dalmaciju

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodi za
prevoz putnika sa sjajnim uređajem

I. II. i III. razreda — odlaze:

6. auguste	„CAP NORTE“
23. „	„ESPRIN“
24. „	„TUCUMAN“
13. septembra	„CAP POLONIO“
17. „	„LA CORUNA“
31. „	„MADEIRA“
4. oktobra	„ANTONIO DELFINO“
11. „	„VIGO“
12. „	„SILBAG“
25. „	„CAP NORTE“
31. „	„VILLAGARCIA“
15. novembra	„CAP POLONIO“
17. „	„ESPAÑA“
13. decembra	„LA CORUNA“

iz HAMBURGA

za Argentinu, Brazilju i Urugvaj.
Sve obavijesti daje dragovoljno i besplatno
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.
Zastupstva: Beograd, Balkanska 49.
Veliki Bečkerek, Svetosavska 18. Bi-
toli, Bankarska 12.

DROGARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemikalija proizvoda, laka
boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.

zvrhuje svaku izradbu po ukul. Ujedičkom propisu
Primaju se popravci.

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim
potrepštinama i proizvodima
Zagreb

PODRUŽNICA: SUŠAK

Tvornička ulica broj 15.

Telefon 14-59 Interurban 15.

Brzajavni naslov: „RATAR-SUŠAK“

(Osnovano po Hrv.-slav. Gospodar-

skom društvu k. s. z. Zagreb)

dobavlja sa svojih skladišta na

Sušaku, Rijeci i Bakru najpo-

voljnije:

Modru galicu, Sumpor

umjetna gnojiva, gospodarske
strojeve i potrepštine, sjemenje,
žitarice, brašno, kolonijalnu robu,
stočnu hranu itd.

POKUČSTVO

solidno i ukusne izradbe
može se dobiti uz veoma
niske cijene samo kod
dobro poznate trgovine
RIKARD DELFIN
ŠIBENIK (Obala),
sa stolarskom-tapečarskom
radionom.

PAPIRNICI

GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetni-
čkih dopisnica.

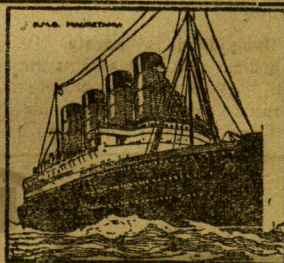
Prodaja školskih potrepština,
raznog papira te sve vrsti kan-
celarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne
škole.

Igračke za djecu.

Posluga brza i solidna.

Cijene umjerene!

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni
putnički tovarni i expres saobraćaj

od

Hamburga i Cherbourga za Ameriku i

Ranadu

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine
za putnike III. razreda. Putnike prate
iskusni činovnici do luke ukrcanja,
te im putem pruže u svakom pogledu
dragovoljno svaku pomoć. Uput-

stva daje: Cunard Line.

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:

Jugoslavenska banka d. d. Zagreb

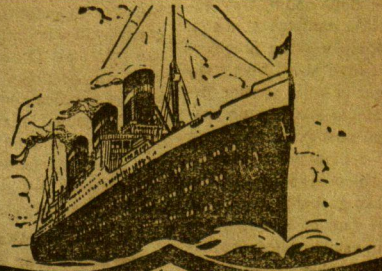
B-cesta 33. kao i naša Agencija

zastupnik Josip Jadronja - Šibenik

Brzajavni naslov: „Cunard Line“

Šibenik.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

Parobrod

„LEVIATHAN“

59956 Br. Reg. tona

Najmoderniji, najveći i najluksuzniji oceski parobrod.
Najveći naponi znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovlje-
ni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisposobiva udobnost u
svim razredima.

„Prva vožnja“ u New York na 7. augusta, 1923, zatim
28. augusta 18. septembra, 8. oktobra,
29. oktobra itd. svaki treći tjedan utorkom iz Southamptona
— Cherbourga. — Sve pobliže kroz dole naznačene adrese.

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodima. — Ne-
nadkriljivi na udobnosti, čistoći i izvršnoj opskrbi. — Brzi i sigurni

brodovi.

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“

„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahijevajte pobliže upute i plovidbenu listinu broj 234.

Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

Budimo novovjekni apostoli - širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospobanka.
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo,

Maribor,

Sarajevo,

Sombor,

Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatlijska banka

d. d. u Zagrebu i njena

podružnica u Karlovcu te

Gospodarska banka d. d.

u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva
preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.